

Dosarul nr. 2ra-42/23

2-20107934-01-2ra-09012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocar, M. Anton)

DECIZIE

14 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Aliona Donos

Diana Stănilă

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentant de avocatul Igor Eremia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică, casată hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre, de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 04 septembrie 2020, Corneliu Scutaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 07 decembrie 2019, agentul constatator al Inspectoratului Național de Securitate Publică, Serghei Cozma, a întocmit proces-verbal contravențional nr. MAI04 971447, privind învinuirea lui Corneliu Scutaru în comiterea contravenției prevăzută de art. 236 alin. (1) din Codul contravențional.

A menționat reclamantul că, la 16 decembrie 2019, a expediat contestația asupra

procesului verbal cu privire la contravenție nr. MAI04 971447 din 07 decembrie 2019, respectiv, din 11 decembrie 2019, dosarul s-a aflat pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana și la Curtea de Apel Chișinău, până la 07 iulie 2020, când a fost pronunțată decizia de anulare a procesului verbal cu privire la contravenție.

A susținut reclamantul că, în toată această perioadă de timp a fost reprezentat de avocatul Igor Eremia, atât în ședințele de judecată, cât și în afara acestora.

A declarat reclamantul că reprezentantul său a efectuat un șir de activități, conform actului de primire predare a lucrului efectuat din 28 august 2020, fiind achitată conform bonului de plată seria DAA nr. 23026649 din 28 august 2020, suma de 3513,90 de lei.

Astfel, în temeiul art. 96 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, reclamantul s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, solicitând compensarea cheltuielilor suportate.

La 23 februarie 2021, avocatul Igor Eremia, în interesele lui Corneliu Scutaru a înaintat cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, solicitând încasarea sumei de 3 513,90 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza contravențională nr. 4r-963/20 și 5r-4157/2019, cât și încasarea sumei de 2 040 de lei, cu titlul de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezentul litigiu.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Corneliu Scutaru suma de 1 500 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul contravențional și suma de 1 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 2 500 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

La 24 decembrie 2021, Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia a depus cererea de apel nemotivată iar la 05 mai 2022, a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte de admitere a acțiunii.

La 30 decembrie 2021, Inspectoratul Național de Securitate Publică a depus cererea de apel nemotivată, iar la 14 aprilie 2022, a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia, s-a admis apelul declarat de Inspectoratul Național de Securitate Publică, s-a casat hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

La 14 decembrie 2022, Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată, pasibil de a fi casată integral.

A menționat că în decizie adoptată, instanța de apel indică că avocatul Igor Eremia a prezentat la materialele dosarului Actul de predare-primire a lucrărilor efectuate în

baza contractului de asistență juridică nr. 003 din 30 august 2019, factura fiscală seria AAH nr. 6206259 din 28 august 2020 și bonul de plată seria DAA nr. 23026649 din 28 august 2020 care atestă achitarea sumei de 3513,90 de lei, pe dosarul contravențional, iar ulterior instanța de apel inversează situația și indică că avocatul a prezentat doar actul de predare-primire a lucrărilor efectuate, de către avocat fiind încălcate prevederile art. 6 alin. (1), (2) din Legea cu privire la statutul profesiei de avocat.

A susținut recurentul că, nu este clar în ce constă încălcarea avocatului, în timp ce existența contractului încheiat între Corneliu Scutaru și avocatul Igor Eremia nu a fost pusă la îndoială, contractul este un act bilateral și îl privește doar pe avocat și client.

Mai mult ca atât, instanța de apel a omis să se expună asupra faptului că avocatul Igor Eremia a anexat la materialele dosarului mandatul avocațial din 27 august 2020, care atestă existența împuternicirilor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 octombrie 2022.

La 10 decembrie 2022, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa poștală a recurentului Corneliu Scutaru, dar date care ar confirma recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsesc, inclusiv a fost expediată la poșta electronică a avocatului acestuia Igor Eremia, igor.eremia@yahoo.com (f.d. 105).

Astfel, recursul, declarat la data de 14 decembrie 2022, este în termen.

La 09 ianuarie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa Inspectoratului Național de Securitate Publică, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 112).

Prin referința depusă la 16 ianuarie 2023, Inspectoratul Național de Securitate Publică a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Completul din 3 judecători prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor

în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, avînd în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, Corneliu Scutaru a solicitat încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a sumei de 3513,90 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cauza contravențională nr. 4r-963/20 și 5r-4157/19, care s-a soldat cu declararea nulă a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Corneliu Scutaru și a încasat de la Inspectoratul Național de Securitate Publică în beneficiul lui Corneliu Scutaru suma de 1500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza contravențională, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de asistență juridică în mărime de 1000 lei, suportate în prezentul proces.

Instanța de judecată a concluzionat că, în temeiul prevederilor art. 383 alin. (1) și (3), 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, reclamantul este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional, or, prin decizia din 07 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul avocatului Igor Eremia, în interesele lui Corneliu Scutaru, casată integral hotărârea din 25 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care s-a admis contestația depusă de avocatului Igor Eremia, în interesele lui Corneliu Scutaru și a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare emisă în privința lui Corneliu Scutaru.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de Inspectoratul Național de Securitate Publică și Corneliu Scutaru, a ajuns la concluzia respingerii apelului declarant de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia, admiterii apelului declarant de Inspectoratul Național de Securitate Publică și a casat integral hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că concluzia instanței de fond cu privire la încasarea din contul Inspectoratul Național de Securitate Publică al IGP în beneficiul lui Scutaru Corneliu, suma de 1 500 de lei cu titlu de compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional, este neîntemeiată, nefiind bazată pe careva probe, or, în prezenta cauză reclamantul/intimat nu a administrat suficiente probe, ce ar fi confirmat faptul prestării serviciilor juridice pentru care pretinde plăți, temeiul apariției obligației de plată pentru serviciile prestate de avocatul Eremia Igor clientului, apelantului Corneliu Scutaru, motiv pentru care pretenția corespunzătoare urmează a fi respinsă ca fiind neprobată.

Totodată, instanța de a reținut că obligația de plată apare în temeiul faptului executării serviciilor de asistență juridică angajate în temeiul contractului de asistență juridică, iar contractul lipsește la materialele cauzei.

În acest context, Curtea de Apel Chișinău a menționat că la materialele cauzei de către avocatul Eremia Igor a fost anexată doar o listă a acțiunilor întreprinse de către avocat în baza contractului de asistență juridică nr.003 din 30 august 2020 în sumă de 3 513,90 lei, însă contractul de asistență juridică nr.003 din 30 august 2020 semnat de către avocat și reclamant nu a fost anexat la materialele cauzei, contrar cerințelor prevăzute de art. 6 alin.(1)-(2) din Legea cu privire la Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 29 ianuarie 2011 care statuează expres că, (1) Contractul de asistență juridică este încheiat în formă scrisă. El trebuie să îndeplinească toate condițiile prevăzute de Lege prin care acesta dobândește putere juridică și este înregistrat la cabinetul avocatului sau la biroul asociat de avocați.

La fel, instanța de apel a notat că Actul de predare-primire din 28 august 2020 a lucrărilor efectuate în baza contractului de asistență juridică nr. 0003 din 30 august 2019 nu poate servi drept probă în vederea justificării pretenției cu privire la încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în folosul reclamantului a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3 513,90 de lei, ca fiind o sumă rezonabilă și echitabilă, or, din conținutul acesteia, nu se atestă quantumul onorariului menționat stabilit prin acordul părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că concluziile instanțelor ierarhic inferioare sunt greșite.

În conformitate cu art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din sensul normei de drept citate rezultă că persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate de agentul

constatator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă, din contul bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect al raportului obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat, în condițiile enunțate supra.

Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, Inspectoratul General al Poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 din aceeași Lege, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate. Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul General este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Potrivit art. 15-17 din Regulamentul indicat, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale. În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

În corespundere cu pct. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 08 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Astfel, Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În acest context, instanța de recurs constată că acțiunea a fost îndreptată față de un pârât necorespunzător.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Corneliu Scutaru incorect și-a îndreptat acțiunea față de Inspectoratul Național de Securitate Publică, care, prin efectul legii, nu poate fi subiect de sine stătător în raportul obligațional de răspundere civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi aparține reclamantului.

Astfel, dreptul de a alege pârâțul aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

În contextul celor expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge acțiunea înaintată de Corneliu Scutaru.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Corneliu Scutaru, reprezentat de avocatul Igor Eremia.

Se casează integral decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional și încasarea cheltuielilor de judecată și se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge acțiunea depusă de Corneliu Scutaru împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul contravențional și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos

Diana Stănilă

Mariana Ursachi